

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Johannes 1, 10 - 13
Middagdienst

Broeders en zusters,

- 1 Votum**
- 2 Zegengroet**
- 3 Zingen : Lied 138 : 1, 3 en 4**
- 4 Gebed voor de opening van het Woord**
- 5 Schriftlezing : Lucas 2 : 1 - 21**
- 6 Zingen : Lied 135 : 1 - 3**
- 7 Tekst : Johannes 1 : 10 - 13**
- 8 Zingen : Psalm 118 : 8 - 10**
- 9 Geloofsbelijdenis van Nicea**
- 10 Zingen : Lied 75 : 1, 8 en 14**
- 11 Dankzegging en gebed**
- 12 Inzameling van de offergaven**
- 13 Slotzang : Gezang 50**
- 14 Zegen**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,

Wat is een echte Kerstpreek? Natuurlijk niet een preek over het lieve, arme kindje Jezus. Ook geen romantisch verhaal over engeltjes en herdertjes. Want wat er in de kerstnacht gebeurde had natuurlijk weinig met romantiek te maken. En in die zin geven de rijk versierde huizen en winkels, het kaarslicht en het kerstdiner geen goed beeld van de echte betekenis van het Kerstfeest. Wie het evangelie naar Lucas leest met het bekende Kerstverhaal kan zich nog een beetje door romantische/dramatische gevoelens laten meeslepen. Want het was natuurlijk zeer indrukwekkend. **[Kerst is geen]** Vooral wat de herders hebben meegemaakt. Hoe daar plotseling in de nacht een engel was die hen vertelde dat de Messias geboren was en dat ze Hem konden vinden in een stal in Betlehem, liggende in een kribbe. En dat daarna dat enorme spreekkoor van engelen de HERE begon te loven en over vrede op aarde sprak. Ja, dat was een feest voor de herders. En ongetwijfeld moet dit ook als muziek in de oren hebben geklonken van Jozef en Maria toen de engelen hun dit vertelden. Het was een heerlijke bevestiging van wat zij zelf, ieder op een eigen manier, al van de HERE te horen hadden gekregen. Dit kind, dit pasgeboren kind, is de hoop voor de wereld. Een wereld die verloren is door zijn zonde en die lijdt onder de ellende die er door de zonde wordt.

De apostel Johannes beschrijft de komst van de Heer Jezus in onze wereld vanuit een ander gezichtspunt dan Lucas. Johannes 1,1-18 is in mijn ogen een van de indrukwekkendste passages uit het Woord van de HERE. Wat taal betreft is het met zijn korte zinnen redelijk eenvoudig. **[Johannes schetst]** Zelfs in de oorspronkelijke taal: het Grieks. Tegelijkertijd is het zo indrukwekkend van inhoud. Zo rijk. Want aan de ene kant laat Johannes ons hier iets zien van de grootheid van God. Van de rijkdom van zijn wezen. Hoe het Woord van God er al was voordat de wereld er was. Ja, hoe het altijd al bij God is geweest. Wat ook wel logisch is, want de God van de Bijbel is een sprekende God. In tegenstelling tot de afgoden van deze wereld. Dat zijn beelden die geen woord uitbrengen. Trouwens ook de goden uit het Hindoeïsme spreken niet. Maar onze God spreekt en zelfs al voordat Hij spreekt is het Woord er. In zijn hart en in zijn gedachten. Er is geen tijd dat God zonder Woord is. Zo is het Woord heel wezenlijk voor God. Het is zelfs zo wezenlijk voor God, dat het zelf God is. Het Woord heeft zijn eigen bestaan naast en bij God. En wel op zo'n manier dat het Woord geen ding is, maar een eigen

persoonlijkheid heeft. En vanuit die eigen zelfstandigheid heeft het een persoonlijke relatie met Hem uit wie Hij voortdurend voortkomt.

Maar Johannes blijft vervolgens niet bij het wezen van God staan, maar al snel legt hij de verbinding naar ons en onze wereld. **[Door het Woord]** Want wat blijkt? Gods spreken, het Woord van God, is grondlegend voor onze werkelijkheid. De wereld waar wij in leven inclusief wij zelf en al de andere mensen om ons heen, ja heel de werkelijkheid die ons omringt en waar wij in leven, is ontstaan door het Woord van God. Zonder dit Woord is er geen werkelijkheid. Alles wat ons omringt is afhankelijk ervan in zijn ontstaan en bestaan. In vers 3 wordt dat met een dubbele formule benadrukt. ‘Alles is erdoor ontstaan (dat is de ene helft van de formule) en zonder dit is niets ontstaan van wat bestaat (dat is de andere helft).’ Het Woord is dus maar niet ‘iets’, het Woord is ‘iemand’.

Dit Woord heeft leven in zich. Van zichzelf. Het heeft niet een levensbron buiten zichzelf nodig. Dit in tegenstelling tot datgene wat door het Woord is ontstaan. Want alles wat door het Woord ontstaan is, heeft geen leven van zichzelf. **[Alles wat leeft]** Dat kan alleen maar leven als het verbonden blijft met het Woord. Wie het Woord verwerpt, zijn oren ervoor sluit, maakt zich dus los van de bron van zijn of haar leven. Hij merkt dat meestal niet gelijk. Maar uiteindelijk zal hij het merken doordat zijn leven eindigt. Nu zou iemand kunnen zeggen dat dat toch voor alle mensen geldt. Op het eerste gezicht wel. Ook christenen sterven en worden begraven. Maar toch is het een ander sterven. Want wie door het geloof met Christus verbonden is, zal niet sterven. Dat heeft Hij zelf gezegd. Dat betekent niet dat het lichaam niet op den duur op is. Maar wel dat de geest van de mens die verbonden is met Jezus Christus verder leeft in heerlijkheid en eeuwigheid. En het sterven van Gods kinderen heeft daardoor een heel ander karakter. Het is uiteindelijk een bevrijding. Want je wordt verlost van dat oude zondige lichaam dat je tijdens je leven zo vaak tot zonde heeft gebracht. Zo schetst Johannes de afhankelijkheid van ons en onze wereld van Jezus Christus, het Woord van God, het Woord van de wereld.

U vraagt zich misschien af waarom ik zo lang bij die eerste verzen van Johannes 1 heb stil gestaan. Want de tekst voor de preek zijn toch de verzen 10 t/m 13. **[Eerst de achtergrond]** En dat is waar. Als je deze preek zou willen vergelijken met een schilderij, dan zou je kunnen zeggen dat ik eerst de achtergrond van het schilderij heb getekend.

Een achtergrond die laat zien waar we vandaan komen. Want juist tegen deze achtergrond komen onze tekstverzen echt tot leven. Want na de schildering van deze achtergrond gaat Johannes vertellen over Johannes de Doper. Johannes de Doper die aan de mensen bekend ging maken dat het Woord in de wereld aan het komen was. Daarmee bedoelde hij dat het Woord eraan kwam. Het Woord is onderweg om hier op aarde tevoorschijn te komen.

En dat brengt ons dan bij het feest van vandaag. De komst van de Heer Jezus Christus in deze wereld. In deze wereld, die heel zijn bestaan en zijn werkelijkheid heeft te danken aan Jezus Christus. Want Hij is dat Woord van God. Hij is het licht van de wereld. Maar wat is nu het onvoorstelbare, jongens en meisjes? Stel dat het Nederlands voetbalelftal in de afgelopen zomer wereldkampioen was geworden. Als ze dus ons de wereldtitel hadden gegeven. Zou dat niet een ontzettend groot feest zijn geworden in ons land? En zou Schiphol niet zwart hebben gezien van de voetbalfans om het team te verwelkomen en toe te juichen? Ja toch, dat zou een enorm feest zijn geworden. En daarmee zouden we als Nederlanders ook hebben laten zien hoe blij we zijn dat zij voor ons de wereldtitel hebben gehaald. Een enorm feest zou het geworden zijn bij de thuiskomst van het team. En dan gaat het uiteindelijk alleen maar om een voetbalspelletje. **[Schandalig]**

Maar wie komt er nu naar de wereld? Dat is niemand minder dan de Maker van de wereld zelf. Degene aan wie de wereld en aan wie ieder van ons zijn bestaan, zijn leven dankt. Hij komt naar de wereld. Ook al is dat niet meer die mooie wereld die Hij ooit geschapen heeft, maar een zondige wereld. En Hij komt niet om hier een rustige en comfortabel verblijf te hebben. Zoals een vorst of president op staatsbezoek gaat. Nee, Jezus Christus, de Zoon van God is naar de wereld gekomen om haar te redden.

Als je met heel veel mensen op het dek staat van een schip dat lek geslagen is en zinkt, dan ben je ontzettend blij als je hulp ziet aankomen. In de vorm van reddingshelikopters en reddingsboten. Dan kun je de mensen ook wel zoenen die je komen redden. Maar gebeurde dat ook toen de Heer Jezus Christus in de wereld kwam? Johannes schrijft: het Woord was in de wereld, de wereld is door Hem ontstaan en toch kende de wereld Hem niet. Hoe diep kun je zinken als wereld? Dat je je eigen Maker niet kent, niet herkent, niet begroet, niet toejuicht. Maar dat is wel wat er gebeurde toen de Heer Jezus Christus in onze wereld kwam. Niet alleen bij zijn geboorte was er zo goed als niemand aanwezig. Slechts een groep herders kwam op kraamvisite. En een jaar later of zo gingen ge-

leerden uit het oosten, uit een heidens land, de Bijbelgeleerden van Israël voor naar Betlehem. Er niemand van hen ging achter hen aan. Jeruzalem was wel in roep en roer toen ze in de stad waren gekomen met de boodschap dat ze de koning van de Joden zochten. Maar niemand volgde ze op weg naar de stad van David, Betlehem. Terwijl ze toch de profeten kenden die zijn komst hadden voorspeld en die hadden gezegd dat hij in de Redder van de wereld in de stad van David geboren zou worden.

[Nog schandaliger] En het is dus nog erger dan dat de wereld Hem niet heeft gekend. Dat brengt Johannes onder woorden in vers 11. Hij kwam naar wat van Hem was, maar wie van Hem waren hebben Hem niet ontvangen. Letterlijk staat er: Hij kwam tot het zijne, maar de zijnen hebben Hem niet aanvaard. Het werkwoord dat in onze huidige Bijbelvertaling vertaald is met 'ontvangen', betekent zoiets als 'tot je eigendom maken'. Hetzelfde werkwoord wordt gebruikt voor Jozef die Maria tot zijn vrouw neemt. Haar als zijn vrouw aanvaardt. Christus kwam tot het zijn. Hij kwam tot de mensen met wie al een bijzondere band was. Hij kwam tot het eigen volk van God. Het volk waar God al eeuwenlang een verbond, een verdrag, mee had. Het volk waar God rijke beloften aan had gedaan. En het volk zat te wachten op de vervulling ervan. Maar toen Christus was gekomen, de zoon van David, de beloofde Messias, toen gaf het niet thuis. Het is alsof het Nederlands elftal na het behalen van het WK op Schiphol aankomt en iedereen de andere kant opkijkt. Alsof ze een ander team verwachten. Maar dan nog vele malen erger. Want voetbal is maar een spelletje, maar Jezus Christus is naar de wereld gekomen om de wereld te verlossen uit die diepe crisis waarin ze al eeuwen verkeert. En hoe diep die crisis is wordt nu wel zichtbaar. Als de wereld en zelfs het volk van God zijn Maker, zijn Verlosser, zijn beloofde Messias, zijn God niet herkent en niet in de armen sluit, dan is deze wereld wel heel diep gezonken. Dan is ook wel duidelijk dat deze wereld zichzelf nooit zal kunnen redden.

[Feest van Kerst] En dat is het ontzettend mooie en onvoorstelbare van het feest dat we deze dagen mogen vieren. Dat Jezus Christus ondanks deze verschrikkelijke afwijzing en miskennis toch in de wereld is gekomen en er ook nog is gebleven. Hij had gelijk terug kunnen gaan naar zijn hoge plaats in de hemel. Maar Hij bleef. Want Hij kende de wereld en wist wat Hij kon verwachten toen Hij hier kwam. Namelijk miskennis, lijden en uiteindelijke zelfs vervolging. Toch bleef Hij. Want Hij was bereid dit lijden te dragen, om schuld van mensen op zich te nemen en daarvoor ook nog eens de gevolgen

daarvan te dragen. We weten allemaal dat het niet meevalt om de schuld op je te nemen van wat je verkeerd hebt gedaan. Liever ontkennen we dat wij er verantwoordelijk voor zijn. Want als je je schuld erkent, zul je ook voor de gevolgen op moeten draaien. En die zijn zelden aangenaam. Hoe moeilijk moet het dan zijn om de schuld op je te nemen van iets wat je niet hebt gedaan. Waar je part noch deel aan hebt. Wat je niet eens zou kunnen doen, omdat het strijdig is met alles waar je in gelooft en voor staat. En het wordt helemaal onmogelijk als de gevolgen ook nog eens heel groot zijn. Maar onze Heer Jezus Christus is niet teruggeschrokken voor onze schuld en voor de gevolgen. Hij kwam om zijn wereld te redden en Hij heeft haar gered. Hij kwam om vele mensen te redden en Hij heeft er al velen gered.

Want naast veel afwijzing en miskenning vond de Zoon van God op deze aarde toch ook geloof. **[Toch erkenning]** Geloof in Hem. Geloof in zijn werk. Geloof dat God in zijn liefde en het laatste Woord heeft. En dat de liefde het zal winnen van het kwaad. Die mensen waren zijn vreugde. Het waren misschien niet de mensen die je zou verwachten. Het waren vaak eenvoudige mensen. Het waren zelfs hoeren en tollenaars. Het waren vaak mensen die niet meetelden in deze wereld en bij Jezus Christus liefde en hoop vonden. En Jezus heeft deze mensen het voorrecht gegeven om kinderen van God te worden. Waar ze eerst hun dood moesten vrezen, omdat ze tegen God gezondigd hadden, ontvingen ze nu het recht om kinderen van God te worden. De eeuwige Zoon van God deelt adoptiepapieren uit aan ieder die in Hem gelooft. En wie in Hem gelooft, mag zich een kind van God weten. En die mag dus schuilen bij God de Vader. Die mag wonen in zijn huis. Die mag vertrouwen op zijn liefde, zorg en bescherming. Is het niet onvoorstelbaar!

[Wie gelooft = opnieuw geboren] Maar om te kunnen genieten van het voorrecht dat je een kind van God bent, moet je wel opnieuw geboren worden. Je moet een ander mens willen worden. En die geboorte, zo schrijft Johannes, kan niet op de gebruikelijke manier plaatsvinden. Met een drievoudige ontkenning maakt hij dat duidelijk. ‘Zij zijn niet op natuurlijke wijze geboren (1), niet uit lichamelijk verlangen (2), niet uit de wil van een man (3).’ Maar hoe worden zij dan geboren? Uit God! Zij worden uit de wil van God, uit Gods geestelijk verlangen op een geestelijke wijze geboren. Wie in de kerk is opgegroeid weet dat het hier gaat om de wedergeboorte. Het feit dat de kinderen van God opnieuw geboren worden. Waardoor ze geestelijke mensen worden. De rooms-

katholieke kerk maakt onderscheid tussen geestelijken en leken. Maar wie in Jezus Christus gelooft is een geestelijke. Zijn denken en gevoelens zijn vernieuwd. Nog niet allemaal in volmaaktheid, maar het begin is er.

En willen we deze dagen echt Kerst vieren, echt de komst van Gods Zoon in deze wereld vieren, dan moeten we in Hem geloven. Dan moeten we de Geest van God in ons hart laten wonen en werken. Hij zal dan ons denken en voelen veranderen. Wat vroeger heel belangrijk was, wordt onbelangrijk en andersom. Want uiteindelijk is ons diepste geluk niet langer wat we hier op aarde bereiken in termen van geld, goed en carrière, maar dat we kinderen van God zijn en steeds meer op zijn eniggeboren Zoon, onze Heer Jezus Christus gaan lijken. Is dat voor u niet weggelegd? Jezus Christus heeft gezegd, dat wie bidt gehoord zal worden en dat wie bij God aanklopt opgedaan zal worden.

Amen